

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG I WNIOSKÓW do projektu Programu Rozwoju Gospodarczego

Wypełniony formularz prosimy przesłać pocztą elektroniczną na adres e-mail: regiogmina@kujawsko-pomorskie.pl lub pocztą tradycyjną na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego, Plac Teatralny 2 (pokój 415), 87-100 Toruń lub złożyć osobiście w Punkcie Informacyjno-Podawczym w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń.

1. Dane osobowe, proszę wybrać odpowiednio:

☐ Osoba prywatna	☒ Instytucja/Podmiot
Imię i nazwisko: 	Nazwa Instytucji/Podmiotu: “Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców
Gmina: 	Adres: ul. Gdańska 141/3/6 85-022 Bydgoszcz
Adres e-mailowy: 	Adres e-mailowy: biuro@pracodawcy.info.pl

2. Zgłaszane uwagi i wnioski do *projektu Programu Rozwoju Gospodarczego*

Lp.	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie uwagi
1	Uwaga do całości dokumentu	<p>Dokument powtarza ogólne i szczegółowe cele oraz kierunkowe ustalenia zawarte w Strategii Rozwoju Województwa (nie rozwijając ich w wystarczającym zakresie), które przy braku rozstrzygnięć dotyczących ostatecznego kształtu Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ i zdefiniowanych w niej priorytetów, nie dają podstaw do pełnej operacjonalizacji wytyczonych kierunków w formie programu gospodarczego.</p> <p>Treść dokumentu koncentruje się przede wszystkim na programie budowy nowego ładu instytucjonalnego realizującego politykę samorządu województwa, głównie w zakresie dystrybucji funduszy europejskich i środków własnych dysponowanych w ramach instrumentów zwrotnych.</p> <p>Brak dostępu do projektu Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+</p>	<p>Program Rozwoju Gospodarczego powinien mieć, znacznie szerszy zakres, i bardziej szczegółowo opisane zadania - rozwijając ustalenia strategii rozwoju i strategii innowacyjności. Brakuje w nim szczegółowych rekomendacji i konkretnych strategicznych przedsięwzięć realizowanych przez sieci współpracy przedsiębiorstw z uczelniami wyższymi i IOB, wynikających z wyborów determinowanych procesem przedsiębiorczego odkrywania w ramach budowania inteligentnych specjalizacji regionu.</p> <p>Z dotychczasowych obserwacji wynika, iż działania w zakresie przedsiębiorczego odkrywania były</p>

		<p>uniemożliwia ocenę tego, czy zaprojektowany Program Rozwoju Gospodarczego (PRG) w sposób kompleksowy i adekwatny, koresponduje z założonymi celami strategii. Znaczącą trudność sprawia ocena skuteczności projektowanego Systemu informacji i doradztwa gospodarczego w odniesieniu do potrzeb wynikających z kierunków rozwoju specjalizacji inteligentnych. Nie można odnieść się do spójności przedsięwzięć PRG z RIS, zwłaszcza dotyczącego Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania. Zakłada się tu np. analizę branży kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów - jako potencjalnej inteligentnej specjalizacji, ale nie jest to poparte żadną diagnozą.</p>	<p>ukierunkowane tylko na formalne spełnienie obowiązku. Nie dostępna jest informacja o: kryteriach weryfikacji i analizy "odkryć", podmiotach decyzyjnych, drogach składania wniosków, dalszych działaniach związanych z wynikami prowadzonych warsztatów, które powinny być jedną z dróg i jednym z etapów przedsiębiorczego odkrywania.</p>
2.	Uwaga do całości dokumentu	<p>Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że rolnictwo i turystyka uzdrowiskowa to dziedziny wyróżniające region pod względem potencjału gospodarczego. Diagnoza wskazana w załączniku do dokumentu – str. 14 – wskazuje na dwa sektory wyróżniające region na tle pozostałych województw – rolnictwo i turystykę uzdrowiskową. Nie wskazuje jednak, iż ich rozwój przesądza o potencjale gospodarczym regionu i konieczne jest ich szczególne wsparcie. Sumaryczne przychody generowane przez te sektory stanowią tylko kilka procent przychodów ogółem regionu (same w sobie są raczej niszami w stosunku do głównych sektorów regionalnej gospodarki np. sektora przetwórstwa spożywczego). Uwaga ta była już zgłaszana w odniesieniu do Strategii Przyspieszenia 2030+. Uzasadnienie strategicznego wyróżnienia tych obszarów odnosi się do walorów przyrodniczych regionu oraz faktu, że w porównaniu do innych, województw rolnictwo i uzdrowiska w kujawsko-pomorskim są stosunkowo dobrze rozwinięte. Nie wpływają jednak istotnie na innowacyjność gospodarki i eksport realizowany przez regionalne firmy. W PRG nie znajdujemy uzasadnienia dla tego wyboru, ani propozycji spójnych działań wpływających na rozwój innowacyjny tych obszarów.</p> <p>Niezrozumiałym jest, dlaczego PRG eksponuje mocno turystykę zdrowotną, zawężając zapisy strategii województwa, które definiują możliwości rozwoju różnych usług turystycznych (turystykę pobytową, urlopową, kulturalną, kulinarną, rekreacyjno-sportową, beauty) oraz towarzyszących im projektów infrastrukturalnych rozwijających funkcję rekreacyjną, konferencyjną, kongresową, wystawienniczą czy kulturalną. W PRG określa się co prawda cel operacyjny dotyczący rozwoju turystyki ogółem, ale w opisie przedsięwzięć nie widać już dla niego szerokiego poziomu operacyjnego (eksponowane są jedynie działania promocyjne związane z budową marki regionu). Zauważyć trzeba również, że Strategia Przyspieszenia 2030+ jasno określa, iż rozwinięte</p>	<p>Brak pogłębionych analiz sektorów i branż regionu, które powinny stanowić podstawę do opracowania programu oraz przekonanie, że ta część dokumentu powinna ulec istotnym zmianom powodują, że swoje uwagi w tym zakresie przedstawiamy jedynie w formie kilku uwag i refleksji.</p> <p>Być może oczekiwane analizy będą ujęte w Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, natomiast brak tego dokumentu nie pozwala kompleksowo odnieść się do założeń programu gospodarczego, którego kierunki i przedsięwzięcia powinny kompleksowo odpowiadać na wynikające stąd potrzeby.</p> <p>W związku z powyższym w aktualnie kierowanych uwagach odnosimy się jedynie do wybranych kierunków i przedsięwzięć, których przekrojowa analiza wskazuje na systemowe nieścisłości i niezgodności z oczekiwaniami przedsiębiorców.</p>

		<p>rolnictwo stanowi bazę dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. PRG nie przedstawia skoncentrowanych zapisów odnoszących się do tej szansy. PRG wskazuje na potrzebę udoskonaleniu łańcucha dostaw żywności o wysokiej jakości, natomiast nie prezentuje programu dojścia do uzyskania tejże jakości produkowanej żywności. Wnioski dotyczące potencjału rozwojowego przetwórstwa rolno-spożywczego są bardzo rozmyte i nie przedstawiają spójnej koncepcji i planu działania.</p> <p>W PRG nie zastosowano jednolitych kryteriów oceny potencjału struktury gospodarczej regionu i nie zapewniono spójności z ustaleniami Strategii Przyspieszenia.</p> <p>Dane statystyczne potwierdzają wysoki potencjał rozwojowy regionalnych firm z branży produkcji narzędzi, przetwórstwa tworzyw sztucznych, IT i branży elektrotechnicznej. Istotne znaczenie dla regionu ma też produkcja wyrobów chemicznych, przetwórstwo drewna, przetwórstwo metali, produkcja papieru i mebli, przemysł elektromaszynowy. Nie dokonano pogłębionej analizy tych branż, która umożliwiłaby zdefiniowanie kierunków ich transformacji, stanowiących podstawę wyboru projektów wdrożeniowych firm ubiegających się o systemowe wsparcie w ramach PRG.</p> <p>Wskazuje się dla części ww. branż potencjał inwestycyjny i eksportowy, natomiast brakuje pogłębionych analiz i kierunków i dotyczących ich rozwoju innowacyjnego. Wyróżnia się jedynie przetwórstwo tworzyw sztucznych i produkcję narzędzi, zapowiadając dedykowany projekt klastrowy i wypracowanie szczegółowych rozwiązań. Niestety PRG nie kierunkuje rozwoju tych branż.</p>	
3.	Str. 3; 27	<p>Nawiązując do treści naszej uwagi z lutego 2021 dotyczącej „ nadania niewłaściwej nazwy programowi koncentrującemu się głównie na zagadnieniach dotyczących tworzenia nowego ładu i modelu wsparcia instytucjonalnego dla gospodarki województwa, a nie na kierunkach zmian, nowych modelach biznesowych, procesach przekształcania tradycyjnych branż i sektorów przemysłowych oraz czynnikach decydujących o rozwoju gospodarczym regionu...” jak też uwzględniając schemat wyjaśniający „logikę formułowania przedsięwzięć w Programie rozwoju gospodarczego oraz RIS3 2021+” <u>proponujemy pilne podjęcie prac w celu uzupełnienia treści dokumentu o podrozdziały:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunki transformacji obszarów gospodarczych stanowiących inteligentne 	<p>Uzupełnienie treści dokumentu o proponowane podrozdziały ma, naszym zdaniem, podstawowe znaczenie dla przyjęcia i traktowania programu jako całościowej i spójnej <u>koncepcji rozwoju gospodarczego regionu</u> wytyczającej kierunki <u>polityki gospodarczej</u>.</p> <p>Jest to uzasadnione tym bardziej, że w naszym rozumieniu takie podejście oraz logikę tworzenia i realizacji programu rozwoju prezentuje Zarząd Województwa co opisuje mi. wystąpienie Marszałka Piotra Całbeckiego na XIX Europejskim Tygodniu Regionów i</p>

		<p>specjalizacje regionu (będący syntezą treści RIS3 2021+ w zakresie projekcji oraz przewidywanych kierunków rozwoju kluczowych obszarów gospodarki regionu - inteligentnych specjalizacji),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunki transformacji głównych, tradycyjnych sektorów regionalnej gospodarki (opisujący założenia regionalnej polityki gospodarczej regionu w odniesieniu do tradycyjnych sektorów w kontekście ich przekształcenia i modernizacji). 	<p>Miast (Bruksela, październik 2021), w którym przedstawione zostały kierunki rozwoju i przykłady transformacji wybranych obszarów gospodarczo-społecznych regionu za pośrednictwem procesów cyfryzacji. Zaprezentowany w ramach wystąpienia projekt Digitourism dotyczący zastosowania wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości w turystyce (będącej jednym z dwóch obszarów gospodarczych wyróżnionych w celach operacyjnych Strategii Przyspieszenia 2030), realizowany jest przez Województwo Kujawsko-Pomorskie wraz z ośmioma partnerami z Francji, Hiszpanii, Włoch, Wielkiej Brytanii, Węgier, Holandii i Norwegii. Jako jedna z dobrych praktyk naszego regionu wyróżniony został projekt „Kultura w zasięgu 2.0”, realizacja którego pozwoli na zwiększenie dostępności zasobów kulturalnych oraz przyczyni się do rozwoju gospodarczego regionu, a także zapewni ciągłość wsparcia dla sektora kultury Województwa Kujawsko-Pomorskiego.</p>
4.	Str. 15; 43; 49-50; 118	<p>Proponujemy dokonanie zmian i poszerzenia opisów „Systemu instytucjonalnego wsparcia rozwoju gospodarczego”, „Systemu akredytacji instytucji otoczenia biznesu” oraz „Regionalnego Systemu Informacji i Doradztwa Gospodarczego”. <u>Kierunek postulowanej przez nas korekty określają poniższe poprawki i uzupełnienia fragmentu opisu przedsięwzięcia I.1.3.:</u></p> <p>„Przedsięwzięcie stanowi rozwinięcie idei LOG poprzez stworzenie silnego systemu doradztwa gospodarczego opartego o sieć podmiotów działających non profit, posiadających krajowe lub regionalne certyfikaty akredytacyjne, złożoną z istniejących, regionalnych instytucji otoczenia biznesu oraz nowotworzonych lokalnych organizacji zlokalizowanych w znaczącej części gmin regionu. Cały system zakłada aktywną rolę i uczestnictwo władz samorządowych jak też stworzenie platformy umożliwiającej świadczenie całego szeregu usług skierowanych przede wszystkim na rozwiązywanie istotnych problemów związanych z transformacją energetyczną i Przemysłem 4.0.</p> <p>Bezpośrednim celem będzie stworzenie sieci regionalnych IOB oraz Lokalnych Organizacji</p>	<p>Tworzenie <u>Regionalnego Systemu Informacji i Doradztwa Gospodarczego</u> realizowanego w oparciu o LOG z pominięciem istniejących IOB (taką koncepcję i model systemu przedstawiono w opisie przedsięwzięcia I.1.3 zawartym w Programie) uważamy za błąd i zbyt ryzykowne dla spójności i sprawnego funkcjonowania całego systemu instytucjonalnego wsparcia rozwoju gospodarczego regionu. Celem proponowanych zmian jest formalne zagwarantowanie <u>możliwości udziału</u> w systemie istniejącym IOB.</p> <p>W kilkudziesięciu analizach i ekspertyzach dotyczących modeli współpracy JST z organizacjami i środowiskiem przedsiębiorców, wspólnych działań mających na celu rozwój lokalny oraz regionalnych uwarunkowań gospodarczych, zrealizowanych w ramach projektu</p>

	<p>Gospodarczych obejmujących obszarem jedną lub ewentualnie kilku gmin (w zależności od potencjału lokalnych przedsiębiorców). LOG, wspólnie z innymi uczestnikami sieci, świadczyły będą usługi informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców, które uzupełnione byłyby realizacją dedykowanych projektów skierowanych na poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz tworzenie spółdzielni energetycznych w celu produkcji zielonej energii i polepszenia lokalnego bilansu energetycznego”.</p> <p><u>Jednocześnie proponujemy poszerzenie opisów systemów: instytucjonalnego wsparcia rozwoju gospodarczego, informacji i doradztwa oraz akredytacji instytucji otoczenia biznesu</u> o syntezę wniosków wraz z sugerowanymi docelowymi rozwiązaniami legislacyjnymi i organizacyjnymi wynikającymi z podsumowania analiz i ekspertyz przeprowadzonych w ramach projektu REGIOGMINA.</p> <p>W PRG w obecnym kształcie nie zauważa się i nie określa się żadnej istotnej roli dla IOB niezależnych od Zarządu Województwa i działających non profit, a posiadających doświadczenie i wynikający stąd potencjał do realizacji przedsięwzięć proinnowacyjnych.</p> <p>W PRG generalnie nadal brakuje precyzyjnej informacji na temat możliwości udziału w kluczowych przedsięwzięciach oraz bezpośredniego i pośredniego finansowania działalności wszystkich IOB wchodzących w skład systemu oraz wspierających jego funkcjonowanie. <u>Należałoby dodać podsumowanie</u> opisujące zakres przedsięwzięć z udziałem tych instytucji, analogicznie jak to wskazano dla IOB zależnych od Zarządu Województwa.</p> <p>Przedsiębiorcy są zwolennikami profesjonalizacji systemu poprzez jak największy udział w nim podmiotów gotowych do działania również na zasadach komercyjnych, w tym: instytucji o statusie spółek samorządowych, powierzania funkcji operatorów i wykonawców zadań przedsiębiorcom, w tym zwłaszcza posiadającym status centrów badawczo-rozwojowych, i/lub ich stowarzyszeniom i związkom oraz budowania partnerstw publiczno-privatnych. Podtrzymujemy propozycję zasady konkursowej w procesie wyboru i powoływania osób na stanowiska zarządcze i funkcyjne w instytucjach systemu, które mają zarządzać</p>	<p>REGIGMINA, zdiagnozowano szereg barier prawnych, ograniczeń systemowych i problemów oraz przedstawiono wnioski i propozycje rozwiązań m.in. legislacyjnych. W naszej ocenie funkcjonowanie ostatecznie przyjętego i opisanego w PRG modelu systemu nie rozwiąże najważniejszych problemów oraz nie zlikwiduje zdiagnozowanych barier i ograniczeń. Jednocześnie brak w dokumencie syntezy wniosków wynikających z tak obszernego oraz cennego merytorycznie materiału analitycznego utrudnia możliwość oceny trafności wyboru przyjętego modelu i rozwiązań, a także zwiększa ryzyko mało efektywnego wydatkowania ponad stu milionów PLN z funduszy europejskich.</p> <p>Zakładając, że wspólną intencją wszystkich regionalnych instytucji jest jak najszerzy i najpełniejszy udział przedsiębiorców w różnych formach stowarzyszania się (który w Polsce i regionie jest wyjątkowo niski) oraz ich skoordynowane uczestnictwo w procesie transformacji regionalnej gospodarki, <u>tworzenie struktury LOG może być bardzo korzystnym uzupełnieniem całego instytucjonalnego systemu wsparcia regionalnej gospodarki.</u></p> <p>Proces ten wymaga rozstrzygnięcia kilku ważnych kwestii legislacyjnych dotyczących powoływania i formuły funkcjonowania LOG na tle całego krajowego porządku instytucjonalnego składającego się na samorząd gospodarczy oraz analizy i oceny skutków wdrożenia nowych rozwiązań (m.in. bony, systemy dofinansowania usług i certyfikacji instytucji) na cały regionalny rynek usług informacyjnych i doradczych.</p> <p>Aktualna analiza przedsięwzięć PRG wskazuje na duże rozproszenie funkcji informacyjno-doradczej, która ma służyć przedsiębiorcom, a jest rozdzielona wśród zadań wielu organizacji. Odnosimy wrażenie, że zachodzi zagrożenie powielania tych samych kompetencji oraz marginalizowania organizacji, które</p>
--	---	---

	<p>przedsięwzięciami finansowanymi ze środków publicznych (z udziałem w komisji konkursowej przedstawicieli środowiska gospodarczego). Konieczne jest, naszym zdaniem, <u>zapewnienie równowagi instytucjonalnej we właściwej proporcji do potencjału gospodarczego poszczególnych części województwa</u>. Służyć temu powinno tworzenie przedstawicielstw oraz funkcjonowanie przedsięwzięć partnerskich z udziałem kluczowych instytucji otoczenia biznesu działających non profit, a stworzonych przez środowisko gospodarcze.</p> <p>Zdiagnozowanym przez nas problemem jest nadmierna koncentracja kluczowych dla systemu instytucji wyłącznie w Toruniu, do tego w strukturach podmiotów zależnych od samorządu wojewódzkiego. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na często występujące ograniczenie dotyczące terytorialnego zasięgu ich oddziaływania oraz utrudnienia dla przedsiębiorców w <u>szybkim i bezpośrednim</u> dostępie do istotnych informacji i wsparcia. Kontynuacja systemu wdrażania w oparciu o te zasoby powinna być poprzedzona audytami i wynikającymi stąd wnioskami, które pozwolą na działania naprawcze i doskonalące - zmierzające do ich profesjonalizacji i dopasowania aktywności adekwatnie do potencjału gospodarczego poszczególnych gmin i powiatów. W tym celu ważna będzie ścisła współpraca z instytucjami otoczenia biznesu tworzonymi i rozwijanymi przez przedsiębiorców oraz przedsiębiorcami z kluczowych branż.</p> <p>Proponowane w programie utworzenie regionalnego systemu akredytacji IOB wymaga doprecyzowania (zwłaszcza gdyby jego realizację powierzono instytucji samorządowej uwarunkowanej czynnikami politycznymi o niewystarczających kompetencjach do przeprowadzenia takiego procesu). Akredytacja IOB może być skutecznym narzędziem profesjonalizacji i standaryzacji systemu, natomiast z zaprezentowanego opisu przedsięwzięcia trudno wywnioskować planowany sposób i długofalowy cel jej realizacji. Wskazuje się tu na objęcie akredytacją wykonawców usług informacyjnych, doradczych i finansowych, nie definiując zakresu merytorycznego ich świadczenia. Projektowane <u>kryteria akredytacji są nieznanne</u> (powinny zostać wcześniej uzgodnione ze środowiskiem gospodarczym).</p> <p>Wskazuje się, że <u>przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy</u>, co ograniczać będzie przecież dostęp</p>	<p>przez wiele lat budowały potencjał w tym obszarze. Finalnie doprowadzi to do dużej dezorientacji dla odbiorcy kocowego – przedsiębiorcy. Ponieważ zasygnalizowanych problemów nie daje się wyczerpująco omówić w trybie konsultacji PRG, z naszej strony deklarujemy gotowość do stałej współpracy nad projektowaniem rozwiązań w tym zakresie.</p> <p>Negatywne doświadczenia dotyczące funkcjonowania systemu wsparcia w obecnym kształcie dowodzą konieczności jego budowy w oparciu o transparentne procedury, wysokie kompetencje uczestników oraz zweryfikowaną ich zdolność do współpracy ze wszystkimi interesariuszami systemu. PRG w obecnym kształcie jest realizacją koncepcji zakładających uzyskanie przeważającego wpływu na system struktur biurokratycznych. Należy przekonfigurować model zarządzania rozwojem gospodarczym, wskazując na zwiększenie udziału we wdrażaniu instytucji otoczenia biznesu tworzonych przez przedsiębiorców oraz partnerstw publiczno-prywatnych.</p> <p>Realizacja koncepcji budowy nowego ładu instytucjonalnego przedstawiona w analizowanym projekcie PRG niesie ze sobą ryzyko ograniczenia działalności i być może w dalszej perspektywie zmarginalizowania istniejących, niezależnych organizacji przedstawicielskich przedsiębiorców oraz tworzonych przez nie instytucji otoczenia biznesu. Jednym z przykładów możliwości systemowego ograniczania działalności lub wykluczania z rynku komercyjnie</p>
--	---	---

	<p>do systemu instytucjom rozwijającym swoją ofertę i nowotworzonym w późniejszych okresach.</p> <p>Jako cel akredytacji wskazuje się standaryzację usług. Opis przedsięwzięcia nie odnosi się do powiązania akredytacji IOB z realizacją wsparcia doradczego i finansowego projektowanych w programie operacyjnym (FEKiP).</p> <p>Akredytacja ma być przeprowadzana dopiero od I kwartału 2023 roku, co wskazywałoby, że wdrażanie wsparcia informacyjno-doradczego i finansowego w regionie będzie znacząco opóźnione.</p> <p>W PRG powinno zostać zawarte przedsięwzięcie skupiające się na budowie sieci IOB (zależnych od samorządu, jak i niezależnych, takich jak np.. izby przemysłowo - handlowe, związki pracodawców, klastry) i zapewnieniu jej funkcjonowania. System akredytacji jest tylko jednym z kroków do budowy sieci IOB. Poprzez samą akredytację nie zbuduje się powiązań między IOB skutkujących utworzeniem i rozpoczęciem funkcjonowania sieci. W związku z powyższym proponujemy, aby przedsięwzięcie I.1.6 nosiło nazwę „ Budowa sieci instytucji otoczenia biznesu”. W ramach tego przedsięwzięcia powinien powstać regulamin (lub statut w przypadku stowarzyszenia) działania regionalnej sieci IOB, w którym zawarte byłby między innymi wymogi formalne i merytoryczne wraz z opisem sposobu ich weryfikacji, które muszą spełniać instytucje chcące być członkami sieci (akredytacja). Przedsięwzięcie to powinno być realizowane w systemie ciągłym. W ramach przedsięwzięcia powinny być przewidziane szkolenia dla personelu członków sieci dotyczące zagadnień istotnych dla rozwoju firm, a na bieżąco diagnozowanych przez ROG. Powinny być też zapewnione okresowe spotkania przedstawicieli IOB z sieci w celu networkingu, wzajemnej wymiany doświadczeń i inicjowania projektów. Sieć powinna mieć zapewnioną spójną promocję (opartą m.in. o internetowy portal informacyjny integrujący ofertę IOB oferujących szkolenia i doradztwo, informacje o analizach ROG, RIS, ofertę instytucji wdrażających w systemie).</p> <p>W systemie wsparcia wszelkiego rodzaju działania skierowane do przedsiębiorców, a zawierające element doradczy, powinny zawierać warunek, że część doradcza musi być realizowana przez IOB z tejże sieci.</p> <p>Nieuniknione będzie również powiązanie merytoryczne tego przedsięwzięcia z Regionalnym Systemem Informacji i Doradztwa.</p>	<p>działających instytucji otoczenia biznesu jest niedoprecyzowany regionalny system akredytacji IOB.</p>
--	---	---

5.	Str. 45; 126	<p>Nawiązując do treści naszej uwagi odnoszącej się do Rady Gospodarczej z lutego 2021, podtrzymujemy opinię w tej sprawie. Uważamy, że drogą do osiągnięcia nowej jakości współpracy regionalnych interesariuszy oraz aktywnego ich uczestnictwa w procesach kształtowania polityki gospodarczej, przedsiębiorczego odkrywania i transformacji tradycyjnych sektorów przemysłowych, jest powołanie i działanie organu w odmienny od zaproponowanego sposób.</p> <p>Rada Gospodarcza, na co naszym zdaniem wskazuje nie tylko jej nazwa, powinna składać się w ponad pięćdziesięciu procentach z przedsiębiorców reprezentujących cały przekrój firm działających w województwie, w tym głównie rekomendowanych do jej składu przez organizacje, stowarzyszenia, związki i instytucje, które będą w stanie <u>zagwarantować swoim przedstawicielom w Radzie wsparcie zaplecza eksperckiego</u>, koniecznego do efektywnego wypełniania ich funkcji w tym organie.</p> <p>Na czele Rady powinien stanąć przedsiębiorca z doświadczeniem dającym gwarancję kierowania organem w sposób umożliwiający prowadzenie dialogu i osiąganie konsensusu przez różne grupy interesariuszy przy jednoczesnym zapewnieniu takiego jej działania, które będzie skoncentrowane na tworzeniu jak najlepszych warunków do efektywnej transformacji i budowy nowoczesnej gospodarki regionu.</p> <p>Zakres prac Rady powinna wyznaczać sama Rada, zauważając zagadnienia istotne dla rozwoju gospodarczego - wymagające modyfikacji lub uwzględnienia w polityce gospodarczej regionu wdrażanej przez Zarząd Województwa.</p> <p>Należy zapewnić dominujący udział reprezentacji przedsiębiorców w pracach Rady. Rada powinna mieć możliwość wpływu na zakres działania ROG i proces przedsiębiorczego odkrywania specjalizacji inteligentnych.</p>	<p>Dotychczasowe doświadczenia w funkcjonowaniu ciał o podobnej do zaproponowanego w programie strukturze, powoływanych przez Marszałka Województwa wykazują, że nie spełniły pokładanych w nich oczekiwań i nie odegrały istotnej roli w kształtowaniu efektywnej polityki gospodarczej regionu.</p> <p>Nie kwestionując wagi i potrzeby wyrażania opinii oraz partycypowania w podejmowaniu decyzji o charakterze gospodarczym przez innych niż przedsiębiorcy interesariuszy, należy uznać, że to jednak głównie ich zdanie, w tej kwestii, Zarząd Województwa powinien brać pod uwagę rozstrzygając o polityce gospodarczej województwa.</p> <p>Program zakłada osiągnięcie do 2029 roku przez region statusu umiarkowanego innowatora i minimum 9 miejsca w kraju względem poziomu innowacyjności. To założenie wymaga diametralnej zmiany w zarządzaniu rozwojem gospodarczym i większego włączenia przedsiębiorców w decyzje dotyczące kierunków rozwoju i przedsięwzięć proinnowacyjnych.</p> <p>Deklarujemy jednocześnie gotowość do udziału w pracach nad opracowaniem założeń i dokumentów programowo-organizacyjnych Rady.</p>
6.	Str. 39 PRG, załącznik nr 2	<p>Zgłoszone w lutym 2021 uwagi dotyczące Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego są nadal aktualne. Co prawda w PRG zakłada się współpracę ROG ze środowiskiem gospodarczym, ale nie są wyeksponowane mechanizmy tej współpracy.</p> <p>ROG powinno w swym założeniu wykorzystywać potencjał całego województwa w zakresie gromadzenia i udostępniania informacji o charakterze gospodarczym. ROG powinno</p>	<p>Pogłębiona analiza kluczowych obszarów gospodarczych województwa jest podstawą ustaleń strategii rozwoju województwa oraz przeprowadzenia procesów przedsiębiorczego odkrywania w ramach prac nad strategią innowacyjności. Sporządzenie</p>

	<p>wykorzystywać maksymalnie sieć powiązań gospodarczych i gwarantować aktywność terytorialną adekwatną do potencjału gospodarczego poszczególnych gmin i powiatów regionu.</p> <p>Proponujemy dokonanie zmian w zakresie oraz formule działania Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego, zwłaszcza w pierwszych etapach jego tworzenia. Początkowe działania ROG powinny koncentrować się na rozwinięciu funkcji Regionalnego Banku Danych oraz opracowaniu wyjściowej publikacji ROG – „Raportu o stanie gospodarki województwa” (głównie w odniesieniu do kluczowych sektorów, branż oraz obszarów gospodarczych związanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu, włącznie z ich oddziaływaniem na rynek pracy). Analizy zawarte w raporcie powinny być wykonane w formule zapewniającej bezpośredni udział w pracach ROG regionalnych IOB wnoszących wiedzę i rozproszone kompetencje eksperckie posiadane przez regionalne przedsiębiorstwa i uczelnie wyższe. Przeprowadzone wstępnie konsultacje potwierdzają ich gotowość do podjęcia współpracy jako partner przedsięwzięcia ROG, posiadanie odpowiednich kompetencji i praktycznych doświadczeń w tym zakresie.</p> <p>Koncepcja obserwatorium była zgłaszana Zarządowi Województwa przez Sejmik Gospodarczy (koncepcja Regionalnego Monitora Gospodarczego zgłaszana od 2014 roku). Sejmik Gospodarczy w założeniach do projektu utworzenia instytucji zauważał, że:</p> <p>Warunkiem podstawowym jest zapewnienie niezależności obserwatorium w wymiarze instytucjonalnym i faktycznym. Jest to przesłanka oczywista, jeśli obserwatoria mają realnie pełnić funkcję recenzenta polityk publicznych. W przeciwnym razie prędzej czy później dojdzie do konfliktu interesów i ich faktycznego uzależnienia. Jest to istotne także w zakresie komunikacji społecznej, aby ośrodek taki nie był postrzegany przez opinię publiczną jako „tuba propagandowa” władz.</p> <p>Przedstawiona koncepcja ROG nie zmierza w tym kierunku. Nie widać w niej znaczącego zaangażowania IOB skupiających przedsiębiorców w zbieranie danych oraz formułowanie ocen eksperckich. Nie uwzględnia się zaplanowania mechanizmu finansowania części działania ROG</p>	<p>pełnowymiarowego raportu w tym zakresie powinno być priorytetowym zadaniem dla tworzonoego ROG, zwłaszcza w okresie poprzedzającym podejmowanie strategicznych, średnioterminowych decyzji dotyczących wykorzystania funduszy europejskich.</p> <p>Naszym zdaniem, głównym ograniczeniem ROG w pierwszych etapach jego tworzenia będą braki kompetencyjne jego pracowników w zakresie prowadzenia analiz i formułowania wniosków dotyczących m.in. specjalistycznych zagadnień technologicznych i rynkowych co jest niezbędne do opracowania raportu o stanie gospodarki województwa . Kompetencje takie posiadają specjaliści zatrudnieni w regionalnych firmach oraz naukowcy wyższych uczelni współpracujący z regionalnymi firmami. Zorganizowany dostęp do wiedzy i kompetencji tych osób są w stanie zapewnić jedynie regionalne IOB (klastry, izby gospodarcze lub sieci współpracy działające w strukturach organizacji przedsiębiorców).</p>
--	--	--

		dotyczącego angażowania IOB skupiających przedsiębiorców.	
7.	Str. 47, Str. 129	<p>Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo – Technologiczne Sp. z o.o. im. prof. Czochralskiego ma koncentrować swoją działalność na budowie efektywnych sieci współpracy jednostek naukowych i instytucji otoczenia biznesu, a docelowo na wsparciu przedsiębiorców w opracowaniu i wdrażaniu innowacji (patrz str. 129). Z zakresu przedsięwzięcia wynika powstanie nowej w regionie infrastruktury B+R, która ma być wykorzystywana do opracowania innowacji. W odniesieniu do wdrażania innowacji przewiduje się jednak jedynie wydarzenia promocyjne i działania edukacyjne (patrz str. 47), co jest założeniem zdecydowanie niewystarczającym i niewykorzystującym potencjału instytucji otoczenia biznesu doświadczonych w transferze wiedzy i komercjalizacji technologii (wykonujących na potrzeby firm doradztwo proinnowacyjne).</p> <p>Tworzenie i wykorzystywanie nowej infrastruktury B+R powinno korespondować z realizacją planu działania z określonymi wskaźnikami wdrożenia innowacji w regionalnych przedsiębiorstwach. Istotne tu będzie wykorzystanie relacji z instytucjami otoczenia biznesu skupiającymi przedsiębiorców, zwłaszcza klastrami.</p> <p>Konieczne jest skorelowanie tego przedsięwzięcia z systemem informacji i doradztwa gospodarczego, w celu maksymalnego wykorzystania zasobów sprzyjających wdrażaniu innowacji.</p> <p>Przedsięwzięcie jest powiązane z tworzeniem efektywnego systemu wspierania przedsiębiorczości, rozwoju prac B+R i postępu technologicznego, a ogranicza się do wybranych obszarów gospodarczych: rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze, zdrowie i usługi opiekuńcze, eko-innowacje i IT. PRG nie argumentuje tego wyboru.</p>	Istnieje ścisła zależność poziomu innowacyjności regionów i funkcjonujących w nich profesjonalnych ośrodków innowacji zapewniających wsparcie we wdrażaniu strategii rozwoju firm, w tym w zakresie transferu wiedzy i komercjalizacji technologii. Każda instytucja i każde przedsięwzięcie współfinansowane ze środków publicznych - ukierunkowane na opracowywanie innowacji – powinny realizować plan działania dotyczący ścisłej współpracy z IOB realizującymi usługi doradcze wpływające na transfer wiedzy i komercjalizację technologii.
8.	Str. 84	<p>Istotnym przedsięwzięciem PRG jest Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji.</p> <p>Wsparcie dotacyjne na prace B+R było już realizowane w poprzednich perspektywach finansowych. Należy dokonać w porozumieniu z Radą Gospodarczą przeglądu realizowanych procedur i kryteriów oraz wskazać działania</p>	Wdrożenie Pakietu Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji w sposób maksymalnie dostosowany do potrzeb przedsiębiorców może wpłynąć pozytywnie na realizację ich strategii innowacji. Należy doprecyzować sposób wdrażania

		<p>nieefektywne oraz szkodliwe dla przedsiębiorców. Projektowany Pakiet Innowacje powinien być wdrażany w sposób znacząco ulepszony w stosunku do dotychczasowych działań w tym obszarze.</p> <p>Opis założenia instrumentów finansowych na wdrażanie innowacji powinien zostać w PRG rozwinięty. Z PRG musi jasno wynikać, że zauważa się możliwość włączenia instrumentów mieszanych , gdzie kapitał do spłaty może zostać częściowo przedsiębiorcy umorzony, jeśli przedsiębiorca spełni oczekiwane rezultaty.</p> <p>Opis tego przedsięwzięcia - wbrew tytułowi - nie prezentuje żadnych informacji o planowanym wsparciu doradczym.</p> <p>Proponujemy dodanie: “Zakłada się równoległe funkcjonowanie wsparcia doradczego finansowanego w formie dotacji (bonów) w systemie popytowym. Wykonawcami doradztwa proinnowacyjnego dla przedsiębiorców będą instytucje otoczenia biznesu akredytowane w systemie regionalnym”.</p> <p>WW. doradztwo finansowane w ramach bonów powinno znacząco przyczyniać się do wzrostu komercjalizacji technologii i wykorzystania środków publicznych na ten cel (tak z poziomu regionalnego – FEKiP, jak i krajowego – FENG).</p>	<p>pakietu i wprowadzić działania naprawcze i doskonalące w odniesieniu do dotychczasowego modelu wdrażania analogicznych instrumentów.</p> <p>Brak prezentacji sposobu wdrażania wsparcia doradczego uniemożliwia kompleksową analizę i ocenę spójności z projektowanym „Systemem akredytacji instytucji otoczenia biznesu” oraz „Regionalnym Systemem Informacji i Doradztwa Gospodarczego”.</p>
9.	Str. 86	<p>Pakiet Gospodarka 4.0</p> <p>W opisie przedsięwzięcia pojawiają się zapisy określające zakres wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój branż: kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii - zakres wsparcia powinien obejmować m.in. obszary : BigData, automatyzacja, robotyzacja, IoT, AI <p>Należy mocno podkreślić, że to tylko przykłady, by nie traktować wymienionych obszarów jako zamknięty katalog. Fragment "oraz innych branż nowoczesnych technologii" jest niezwykle istotny dla firm i powinien zostać wyeksponowany, dając szerokie pole interpretacji.</p>	<p>W praktyce konkursów oferujących wsparcie dla firm często następuje w formułowaniu kryteriów dostępu sztywne trzymanie się pewnych zwrotów, nie daje się przestrzeni dla włączenia innowacyjnych działań wpisujących się w cel konkursu. Tego należy unikać.</p> <p>To wsparcie powinno służyć rozwijaniu realnych firm budujących potencjał innowacyjny regionu. O wyborze projektów do wsparcia nie może więc stanowić jedynie spójność opisu z promowanymi w przestrzeni publicznej nazwami obszarów rozwoju technologicznego.</p> <p>Ważniejsze jest udowodnienie, iż projekt będzie służył rozwiązaniu istotnych problemów (wzrost jakości, wydajności, tworzenie dla odbiorcy) w obszarze nowoczesnych technologii.</p>

10.	Str. 82	<p>W opisie przedsięwzięcia „Regionalny Hub Cyfrowy” brakuje zdefiniowania samego pojęcia „hub”.</p> <p>„Regionalny Hub Cyfrowy” powinien dążyć do wzmocnienia transformacji cyfrowej w regionie razem z przedstawicielami firm informatycznych i regionalnych uczelni, już realizujących duże zadania z zakresu cyfryzacji.</p> <p>Proponujemy wykorzystanie i rozwój pełnego potencjału cyfrowego województwa również w oparciu o Bydgoski Klaster Informatyczny, który jest bardziej zorientowany na przedsiębiorstwa. Może temu służyć odrębne przedsięwzięcie lub włączenie Bydgoskiego Klastra informatycznego do przygotowywanego hubu.</p>	<p>Istnieje zagrożenie że „Regionalny Hub Cyfrowy” w zaproponowanym kształcie będzie inicjatywą zbyt zorientowaną wokół bieżących wyzwań podmiotów zależnych od samorządu województwa.</p> <p>Koncepcja opiera się na startupowym podmiocie "IoT North Poland Hub", nie uwzględniając istnienia realnego potencjału regionu tj. Bydgoskiego Klastra Informatycznego (regionalnego środowiska skupiającego firmy informatyczne zapewniające 10 tys. miejsc pracy, uczelnie i szkoły kształcące informatyków, aktywnego na wielu polach, realnie związanego z rozwojem województwa).</p>
11.	Str. 64	<p>Przedsięwzięcie „Certyfikowane szkolenia zawodowe” zakłada realizację szkoleń z obszaru technologii IT przez Regionalny Hub Cyfrowy.</p> <p>Proponujemy włączenie w to przedsięwzięcie również Bydgoskiego Klastra informatycznego, w zakresie rozwoju kadr skupionych firm. Konieczne jest przekazanie na ten cel części funduszy z projektu "I.2.5. Certyfikowane szkolenia zawodowe"</p>	<p>Jest potrzeba rozwijania realnego potencjału regionu tj. Bydgoskiego Klastra Informatycznego (regionalnego środowiska skupiającego firmy informatyczne zapewniające 10 tys. miejsc pracy, uczelnie i szkoły kształcące informatyków).</p>
12.	Str. 64	<p>Przedsięwzięcie „Certyfikowane szkolenia zawodowe” zakłada realizację szkoleń, zwłaszcza z obszaru technologii IT przez Regionalny Hub Cyfrowy. Finansowanie ma pochodzić z Regionalnego Funduszu Szkoleniowego. W PRG nie zauważamy informacji o tym, jakie inne obszary merytoryczne nadal będą finansowane z Regionalnego Funduszu Szkoleniowego oraz jak w jego realizację ma wkomponować się akredytacja regionalnych IOB. Nie wiadomo, jaki system wdrażania będzie przyjęty dla uzyskania rezultatu w postaci „certyfikowanych szkoleń zawodowych”. Dotychczas w Regionalnym Funduszu Szkoleniowym finansowane były zarówno szkolenia, jak i doradztwo. Opis tego przedsięwzięcia sugeruje że doradztwo zostanie wyłączone.</p> <p>Wymaga to wyjaśnienia.</p>	<p>Regionalny Fundusz Szkoleniowy jest ważnym komponentem wsparcia popytowego w obszarze szkoleń i doradztwa. W PRG nie został dostatecznie wyjaśniony sposób jego dalszego funkcjonowania i wpływu na rozwój firm.</p>
13.	Str. 43 -	<p>W odniesieniu do planowanej aktywności Lokalnych Organizacji Gospodarczych w obszarze transformacji energetycznej (Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego) proponujemy uzupełnienie podmiotów mogących pełnić rolę Lokalnej Organizacji Gospodarczej (LOG) o „klaster energii”.</p>	<p>Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii: „klaster energii to cywilnoprawne porozumienie, w skład którego mogą wchodzić osoby fizyczne, osoby prawne, podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt</p>

		<p>1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875 i 1086 oraz z 2021 r. poz. 159), lub jednostki samorządu terytorialnego, dotyczące wytwarzania i równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji lub obrotu energią z odnawialnych źródeł energii lub z innych źródeł lub paliw, w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV, na obszarze działania tego klastra nieprzekraczającym granic jednego powiatu w rozumieniu ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) lub 5 gmin w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378); klastr energii reprezentuje koordynator, którym jest powołana w tym celu spółdzielnia, stowarzyszenie, fundacja lub wskazany w porozumieniu cywilnoprawnym dowolny członek klastra energii, zwany dalej „koordynatorem klastra energii”.</p> <p>Projekt PRG zakłada, że LOG będzie zajmować się realizacją projektów skierowanych na poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz tworzenie spółdzielni energetycznych w celu produkcji zielonej energii i polepszenia lokalnego bilansu energetycznego.</p> <p>Jak wynika z powyższego, cele LOG-ów oraz klastrów energii są zbieżne, co uzasadnia wskazanie ich jako podmiot mogący pełnić rolę LOG. Ponadto w projekcie Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 wskazuje się, iż w ramach działań wspierających zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych preferowane będą inwestycje przyczyniające się do rozwoju klastrów energii i spółdzielni energetycznych w województwie, co dodatkowo umacnia w przekonaniu, że zasadne jest wskazanie klastra energii jako instytucję mogącą pełnić rolę LOG.</p>
--	--	--

14.	Str. 43	<p>Proponujemy dodatkowe zwiększenie aktywności LOG w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Konieczne jest doprecyzowanie zakresu działań LOG w kontekście transformacji energetycznej.</p> <p>W kontekście szeregu uwag i wniosków dotyczących zakresu oraz formuły funkcjonowania LOGów, proponujemy przeprowadzenie szerokiej debaty z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, poprzedzającej formalny proces powoływania stowarzyszeń .</p>	<p>W ramach kwerendy i zbierania opinii na temat projektu REGIOGIMINA, <u>dostrzegamy konflikt w zakresie funkcjonowania obecnych form współpracy takich jak LGDy względem planowanych LOGów.</u> Jeśli zakresy nie będą dobrze doprecyzowane będzie dochodziło do zjawisk konfliktowych. Ważne, aby przewidzieć iż doszczegółowienie nastąpi na „jakimś” poziomie. W związku z faktem, iż część obowiązków, które zamierza się powierzyć LOG wykonują obecnie Lokalne Grupy Działania (LGD), zasadne wydaje się zmniejszenie ryzyka dublowania zadań realizowanych przez obie instytucje. Dlatego proponuje się przesunięcie akcentu na obszar efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, bardzo istotnych z punktu widzenia JST i przedsiębiorców, narażonych na rosnące ceny nośników energii.</p> <p>Zgodnie z Programami Ochrony Powietrza w Województwie Kujawsko-Pomorskim zaleca się utworzenie w gminach stanowiska doradcy energetycznego, który mógłby częściowo pełnić rolę także pracownika LOG. Źródłem finansowania etatu mógłby zostać „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” realizowany w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, a który planowany jest do kontynuowania w ramach kolejnej perspektywy. Docelowo będzie on przewidywał utworzenie i sfinansowanie stanowiska Energetyka Gminnego.</p>
15.	Str. 43	<p>Proponujemy rozszerzenie działań LOG o tworzenie klastrów energii.</p>	<p>Klastry energii co do zasady mogą obejmować swoim zasięgiem obszary kilku gmin i zrzeszać różnego typu podmioty, w tym spółdzielnie energetyczne. Zasadne</p>

			wydaje się nieograniczenie obszaru działania w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii tylko do obszaru jednej gminy.
16.	Str. 43	PRG nie diagnozuje braku specjalistów i organizacji w zakresie doradztwa w zakresie transformacji energetycznej.	Obecnie brakuje na terenie województwa sieci partnerstw na terenach miejsko-wiejskich (poza klastrami), które na odpowiednim poziomie merytorycznym będą mogły doradzać w zakresie działań zmierzających dokonania transformacji energetycznej na poziomie samorządowo – gospodarczym (np. certyfikowane instytucje otoczenia biznesu). Zbudowanie wokół odpowiednich struktur odpowiedniej narracji i profesjonalnego doradztwa, animacji daje szansę na odpowiednie zidentyfikowanie, zaplanowanie i wdrożenie zmian transformacyjnych.
17.	Str. 88	<p>Pakiet Klastry</p> <p>Należy przeanalizować skuteczność wsparcia dla klastrów o skali regionalnej, które powstały w latach 2013-2015. Wydaje się, że niektóre z tych inicjatyw widnieją w rejestrach, natomiast nie prowadzą działań, w tym zwłaszcza proinnowacyjnych. Zaprzestanie realizacji strategii rozwoju klastra powinno wykluczać dalsze wsparcie tych inicjatyw.</p> <p>Klastry rozwijające się należy nadal wspierać, tak, aby dzięki wsparciu osiągnęły w ciągu 7 lat stopień rozwoju porównywany z obecnym jedynym klastrem kluczowym w regionie - Bydgoskim Klastrem Przemysłowym. Funkcjonują w regionie inne dojrzałe klastry, których rozwój będzie miał dla rozwoju gospodarczego duże znaczenie. Część inicjatyw klastrowych przetrwała bez wsparcia UE, utrzymywana tylko przez zrzeszone w nich przedsiębiorstwa. To oznacza, że są to podmioty skupiające partnerów nastawionych na współpracę proinnowacyjną.</p> <p>Wydaje się, że istnieje przestrzeń dla szerszego wspierania inicjatyw klastrowych o znaczącym i niewykorzystanym potencjale (np. w obszarze motoryzacyjnym – PESA i kooperanci).</p> <p>W podziale środków należy uwzględnić stopniowanie: 1. klastry kluczowe dla gospodarki</p>	<p>Klastry stanowią istotny czynnik wdrażania RIS3 2021+ i odkrywania specjalizacji inteligentnych. Należy wzmocnić potencjał istniejących klastrów oraz zachęcić do ich tworzenia, uwzględniając często kluczową rolę tych organizacji we wdrażaniu strategii.</p>

		<p>kraju-wspierane są dodatkowo na szczeblu centralnym, 2. dojrzałe klastry regionalne - wymagają szczególnego wsparcia, 3. nowe inicjatywy, których należy oczywiście poszukiwać, ale są obciążone największym ryzykiem - tu są niskie koszty wsparcia pozwalające na zainicjowanie działania, 4. inicjatywy korzystające już ze wsparcia publicznego i nie umiejące się rozwijać - należy traktować z ostrożnością.</p> <p>Przykładowe kryteria regionalnych klastrów dojrzałych: formalna osoba prawna funkcjonująca w okresie minimum 2 lat, ilość członków > 15, regularne aktywności, współpraca z jednostkami naukowymi.</p> <p>W opisie przedsięwzięcia brakuje wskazania na czym ma polegać finansowanie inicjatyw klastrowych (jakie działania przewiduje się do wsparcia).</p> <p>Brakuje szczegółowej diagnozy uzasadniającej stwierdzenie, że istotnym czynnikiem rozwoju jest wspieranie branż o dużym potencjalnym rozwojowym w postaci przetwórstwa rolno-spożywczego i turystyki uzdrowiskowej poprzez klastry (porównaj str. 25).</p> <p>Zakładamy, że istotne braki Programu w tym zakresie zostaną uzupełnione treścią RIS3 2021+ i odpowiednio szybko przeniesione do PRG.</p>	
18.	Str. 68	<p>Przedsięwzięcie dotyczące programu akceleracyjnego zostało zaprezentowane bardzo ogólnie, dla oceny jego założeń konieczne jest doprecyzowanie jego treści.</p> <p>Program akceleracyjny powinien wpisywać się systemowo w realizację RIS, wykorzystując potencjał startupów (w tym spółek odpryskowych), dużych firm, uczelni wyższych oraz instytucji otoczenia biznesu, zwłaszcza skupiających przedsiębiorców i świadczących doradztwo proinnowacyjne.</p> <p>Zakładamy, że istotne braki Programu w tym zakresie zostaną uzupełnione treścią RIS3 2021+ i odpowiednio szybko przeniesione do PRG WKP.</p>	<p>Brak spójności - raz wskazuje się, że ma skupiać się wyłącznie na współpracy mikrofirm (startup) z dużymi przedsiębiorcami, w kolejnym miejscu mowa jest o współpracy MŚP z dużymi przedsiębiorcami. Brak zaprezentowania wstępnego zakresu świadczeń dla uczestników programu akceleracyjnego.</p> <p>W programie akceleracji zakłada się wiodącą rolę KPAI oraz udział TARR, ROG, RIF, natomiast zapomina się o konieczności udziału organizacji otoczenia biznesu skupiających przedsiębiorców, które mają wypracowane relacje biznesowe (zwłaszcza z dużymi firmami) i doświadczenie doradcze w opracowywaniu i wdrażaniu innowacji. Brakuje też założenia współpracy z regionalnymi jednostkami naukowymi, w tym uczelniami (dostęp do infrastruktury badawczej).</p>

19.	Str. 92	<p>II.2.3. Program animatorów współpracy</p> <p>Brakuje zdefiniowania niezależnego i profesjonalnego podmiotu, który miałby realizować to przedsięwzięcie.</p> <p>Taką funkcję można skierować do centrów transferu technologii i spółek celowych działających w regionalnych uczelniach wyższych i instytutach badawczych. Są one ustawowo powołane do realizacji tego zadania i spełniają od wielu lat swoją rolę. Podobne doświadczenia mają ośrodki innowacji niezależne od jednostek naukowych, a akredytowane przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Dodatkowo oferują wsparcie w pozyskiwaniu finansowania.</p> <p>Wsparcie to powinno mieć na celu budowanie świadomości przedsiębiorców co do możliwości prowadzenia współpracy B+R jednostkami naukowymi, w tym regionalnymi.</p> <p>Zakładamy, że istotne braki Programu w tym zakresie zostaną uzupełnione treścią RIS3 2021+ i odpowiednio szybko przeniesione do PRG WKP.</p>	<p>Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym określa, że działania opisane w dokumencie jako "Program animatorów współpracy" mają realizować Centra Transferu Technologii i Spółki Celowe uczelni wyższych (działające na różnych uczelniach pod różnymi nazwami). Jednostki te zrzeszone są w krajowych sieciach: Porozumieniu Spółek Celowych i Porozumieniu Akademickich Centrów Transferu Technologii. Niestety świadomość tego, że współpraca B+R może być realizowana w układzie przedsiębiorca-jednostka naukowa, wciąż nie jest powszechna wśród przedsiębiorców.</p> <p>Potencjał w tym zakresie prezentują <u>Ośrodki Innowacji akredytowane przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii.</u></p>
20.	Str. 24-25, str. 35, str. 51	<p>Proponujemy poszerzenie opisu "Instrumenty wsparcia przedsiębiorców" (str. 25):</p> <p>„Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO, konsultacje w zakresie kryteriów oceny z ekspertami i przedsiębiorcami oraz złagodzenie kryteriów uzyskania pożyczki i poręczenia od strony publicznej. Opracowanie procedur kontroli projektów w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości.”</p> <p>Proponujemy rozszerzenie opisu przedsięwzięcia – str. 35:</p> <p>„Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO oraz kontroli projektów w celu digitalizacji procesu aplikowania o wsparcie.”</p> <p>Jeżeli pozostanie w procedurach obowiązek składania dokumentów w formie papierowej (co do zasady jest to zbędne) należy zapewnić dostęp do kilku punktów podawczych w regionie. Aktualnie trzeba to robić tylko w Toruniu.</p>	<p>W odniesieniu do prezentowanych w Programie czynników wpływających na rozwój gospodarczy mamy zasadnicze wątpliwości co do ich zgodności z celami planowanych przedsięwzięć. Dowodzi tego zakres uwag wskazanych powyżej.</p> <p>Należy także zauważyć trzeba, że skuteczne wdrożenie przedsięwzięć rozwojowych nie jest z reguły możliwe bez sprawnych instrumentów wsparcia i systemu obsługi przedsiębiorców. Muszą one mieć zapewnione transparentne procedury kontroli.</p> <p>Aktualnie brak jest procedur kontroli projektów uwzględniających akceptowalny system planowania i informowania o kontroli. . Zdarzają się sytuacje, kiedy podmiot jest w tym czasie kontrolowany przez kilka organów,</p>

		<p>Standardy obsługi potencjalnych inwestorów zagranicznych i regionalnych – proponujemy zmianę opisu:</p> <p>„Podnoszenie jakości obsługi inwestora i przedsiębiorcy w gminach województwa kujawsko-pomorskiego poprzez realizację usług rozwojowych i wizyt studyjnych.”</p>	<p>co nie powinno mieć miejsca. Wykonanie procedur kontrolnych powinno być digitalizowane.</p> <p>Przegląd procedur oceny wniosków i kontroli projektów jest istotny dla pilnego wdrożenia działań doskonalących i naprawczych.</p> <p>Wpisanie do opisu rekomendacji dotyczącej obsługi inwestora i przedsiębiorcy w gminach tylko “prowadzenie szkoleń” jest określeniem ograniczającym dla innych form podnoszących kompetencje w zakresie jakości obsługi klienta.</p> <p>Wprowadzając pojęcie “usługi rozwojowe” należy skorzystać z innych form kształcenia niż tylko szkolenie, takich jak: doradztwo, coaching, facylitacja, które w zależności od odbiorcy wsparcia może przynieść lepszą efektywność w zdobywaniu przez niego wiedzy, umiejętności i kompetencji.</p>
21.	Str. 15	<p>Należy zmodyfikować opis kluczowych potrzeb związanych ze społecznymi uwarunkowaniami rozwoju gospodarczego:</p> <p>SU2: Należy wspierać uczelnie publiczne i niepubliczne funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżyneryjno-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.”</p>	<p>Na terenie województwa mamy zarówno uczelnie publiczne jak i niepubliczne prowadzące kształcenie na kierunkach inżyneryjno-technicznych i przyrodniczych.</p> <p>Obecny zapis jest ograniczeniem dla uczelni niepublicznych.</p>
22.	Str. 30	<p>W priorytecie 4. Priorytet - Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży" proponujemy zmianę:</p> <p>"4. Priorytet - Kształtowanie postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie regionu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży"</p>	<p>Brakuje zrozumienia specyfiki i uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej oraz ogólnie mamy do czynienia z niską świadomością ekonomiczną społeczeństwa. To m. in. powoduje negatywne nastawienie do przedsiębiorców. Edukować w tym zakresie trzeba całe społeczeństwo.</p>

23.	Str. 30	<p>W priorytecie 5. Priorytet – Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych oprócz wspierania kształcenia na kierunkach technicznych i przyrodniczych należy wspierać również kierunki medyczne i społeczne.</p>	<p>Kształcenie na kierunkach medycznych i społecznych oraz zapotrzebowanie na absolwentów tych specjalności wynika z nieuchronnego starzenia się społeczeństwa i konieczności dla zapewnienia godnych warunków życia seniorów. Usługi w tym zakresie stają się istotną częścią nowoczesnych gospodarek. Rynek pracy (także w podmiotach komercyjnych) będzie potrzebował specjalistów w tych obszarach.</p>
24.	Str. 29	<p>Punkt " 1.2. Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz klastrów, a także współpracy biznesu z uczelniami wyższymi funkcjonującymi w regionie na rzecz innowacyjności" proponujemy zmianę opisu:</p> <p>"W ramach tego priorytetu wyodrębniono przedsięwzięcia sprzyjające współpracy przedsiębiorców, regionalnych uczelni wyższych i innych jednostek naukowych oraz pozostałych instytucji zrzeszonych w klastrach działających na rzecz innowacyjności w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji"</p> <p>Albo:</p> <p>„Tworzenie warunków do efektywnej współpracy przedsiębiorców z wyższymi uczelniami i jednostkami naukowymi przy udziale instytucji otoczenia biznesu, zwłaszcza klastrów, w obrębie inteligentnych specjalizacji regionu”</p>	<p>Proponowane brzmienie akcentuje wyraźnie potrzebę integracji gospodarczej na rzecz innowacyjności., która realizowana jest poprzez klastry gospodarcze. (to nie Klaster ma być liderem przedsięwzięcia - klaster ma być platformą integrującą uczestników przedsięwzięcia).</p>
25.	Str. 76-78	<p>1.4.4. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową –</p> <p>Proponujemy zwiększyć budżet i ilość studentów/absolwentów objętych przedsięwzięciem.</p>	<p>Program bardzo dobry i obiecujący - ograniczenie ilości do zaledwie 500 osób spowoduje zmarnowanie jego potencjału.</p>
26.	Str. 79-80	<p>„Fundusz wsparcia rzemiosła” „Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą”</p> <p>Proponujemy zwiększyć budżety przedsięwzięć oraz rozszerzyć jego zakres o rozpowszechnianie wiedzy o bezpieczeństwie pracy.</p>	<p>Program bardzo dobry i obiecujący - ograniczenie budżetowe spowoduje zmarnowanie jego potencjału.</p>

Klauzula informacyjna

w związku z przetwarzaniem danych osobowych osoby, której dane dotyczą

Administrator danych osobowych uprzejmie informuje, iż:

- 1) Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest:
Województwo Kujawsko-Pomorskie – Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu
NIP: 956-19-45-671, REGON: 871121290
Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń, reprezentowany przez:
Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Piotra Całbeckiego
- 2) Urząd działa przez przedstawicieli administratora danych osobowych, zgodnie ze strukturą organizacyjną;
- 3) W sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych proszę kontaktować się z inspektorem ochrony danych – iod@kujawsko-pomorskie.pl;
- 4) Dane osobowe będą przetwarzane w związku z procesem przygotowania *Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego*;
- 5) Pani/Pana dane osobowe będą lub mogą być przekazywane wyłącznie do podmiotów uprawnionych na podstawie przepisów prawa, porozumienia o współadministrowaniu lub umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, w tym także Kujawsko-Pomorskiemu Biuru Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku;
- 6) Podawane dane będą przechowywane w Urzędzie przez okres ustalony na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.);
- 7) Posiada Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych oraz do ich sprostowania, usunięcia, a także do ograniczenia przetwarzania, jak również do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania lub przenoszenia tych danych;
- 8) Posiada Pani/Pan prawo do złożenia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 9) Posiada Pani/Pan prawo do cofnięcia zgody na przetwarzanie danych osobowych. Dane osobowe zostaną usunięte z uwzględnieniem upływu okresu, o którym mowa w pkt 6 niniejszej informacji;
- 10) Podanie danych osobowych jest dobrowolne – w przypadku ich niepodania zobowiązanie Urzędu wobec Pani/Pana nie zostanie zrealizowane;
- 11) Pani/Pana dane osobowe nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji;
- 12) Urząd nie zamierza przekazywać Pani/Pana danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.